

PHILIPP HARNONCOURT SAU TEOLOGUL PENTRU CARE 1+1+1=1

REDAȚIA

La 25 mai 2020 a trecut la cele veșnice preotul, teologul și muzicianul austriac Philipp Harnoncourt. În ultimii ani ai vieții și activității sale a fost membru în comitetul de redacție al revistei „Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Teologie”.

S-a născut la 9 februarie 1931, la Berlin. Tatăl său, Eberhard Harnoncourt (1896-1970) era din familia Luxemburg-Lorena a contelui de la Fontaine d’Harnoncourt-Unverzagt, iar mama Ladislaja Johanna Franziska (1899-1997), o contesă strănepoată a Arhiducelui Johann din Austria. Tatăl său, care dorea de fapt ca fiul său să devină muzician, terminase ca ofițer de navigație navală, dar a lucrat ca inginer civil la Berlin. Din prima căsătorie el a adus pe lume doi copii și a locuit în imediata vecinătate a lui Bertolt Brecht și Helene Weigel pe Spichernstrasse în Berlin. Părinții s-au căsătorit pe 29 decembrie 1928, la Graz.

În 1931 familia s-a mutat de la Berlin la Graz, unde și-au avut reședința în Palais Meran, în spațiul căruia se află Universitatea de Muzică și Arte Performante Graz, din anul 1963. Tatăl a terminat ulterior studii de drept și apoi a primit o poziție în guvernul de stat din Stiria. Frații lui Philipp Harnoncourt au fost Renuș, dirijorul și violoncelistul Nikolaus Harnoncourt, precum și medicul Karl Harnoncourt, respectiv avocatul Franz Harnoncourt. Surorile sale au fost Alice și Juliana. Regizorul Philipp Harnoncourt este nepotul său. În lunile de vară, familia a locuit pe așa-numitul Brandhof, o proprietate a Merans din municipalitatea Mariazell din districtul Bruck-Mürzzuschlag din Stiria Superioară, pe care ar fi dobândit-o cândva arhiducele Johann.

În timpul școlii elementare, împreună cu fratele său Nikolaus, Philipp Harnoncourt și-a încercat talentul la pian cu patru mâini. Ca băieți de altar la Catedrala din Graz, amândoi au dobândit cunoștințe elementare de muzică bisericească. Mai presus de toate, muzica era cântată regulat în familie cu tatăl, mama și frații împreună. La sfârșitul anului 1944, familia s-a mutat de la Graz la Grundlsee, din cauza amenințării crescânde din partea raidurilor aeriene aliate, frecvente din 1943 încolo.

După ce s-a întors la Graz, după încheierea celui de-al doilea război mondial, Philipp Harnoncourt a decis, la vârsta de 17 ani, să urmeze cariera de preot. Și-a încheiat studiile de teologie la Universitatea Karl-Franzens din Graz și la Gregorianum din München. Aici l-a influențat în special pe Romano Guardini în alcătuirea lucrării sale „Gândirea și credința”. A fost hirotonit preot la 11 iulie 1954. Și-a obținut doctoratul de la Universitatea Ludwig Maximilians din München, sub coordonarea lui Joseph Pascher. După mai mulți ani de ucenicie în

Arnfels și Hartberg, în 1959 a devenit secretar al episcopului diecezan de Graz, msg. Josef Schoiswohl.

Harnoncourt a fondat departamentul de muzică bisericească în 1963, transformat în ceea ce este acum Universitatea de Artă din Graz, fostă reședință a familiei din Palais Meran și a fost directorul său timp de nouă ani. În anul 1971, după alte vizite de studiu la Munchen, și-a încheiat abilitarea cu studii despre calendarul liturgic al sfinților și cântarea în slujbele Bisericii, cu o atenție specială asupra zonei germanofone. În 1972 a fost numit profesor universitar, iar din 1972, până la pensionarea sa, în 1999, a fost șef al Institutului pentru științe liturgice, artă creștină și imnologie (astăzi: Institutul de teologie sistematică și științe liturgice). De asemenea, din anul 1975 și până în anul 1976 a fost decanul Facultății de Teologie a Universității din Graz.

Harnoncourt a fost unul dintre cei mai influenți și importanți cercetători liturgici, după Conciliul Vatican II. El s-a angajat în mod special în implementarea practică a reformei liturgice a Conciliului Vatican II, reflectarea teologică a slujbei Bisericii și în mișcarea ecumenică pentru refacerea unității creștinilor. La începutul anilor '70 a jucat un rol major în scrierea lucrării „Lăudarea lui Dumnezeu”, prima carte comună de rugăciune și imnuri pentru toate eparhiile romano-catolice de limbă germană. Prioritățile didactice și de cercetare ale teologului catolic - probleme calendaristice și imnologice - au fost o contribuție importantă la reforma liturgică post-conciliară. Literatura științifică și de popularizare a contribuțiilor sale teologice constă din aproximativ 550 de studii și articole.

În apropierea ecumenică dintre Biserica Catolică și Ortodoxă, Harnoncourt a fost una dintre cele mai importante personalități teologice. Din 1986 este membru în consiliului de administrație al fundației ecumenice Pro Oriente, înființată în 1964 la Viena de către cardinalul Franz König, Consiliul Ecumenic al Bisericilor din Austria și Comisia Ecumenică a Conferinței Episcopilor din Austria. Până la moartea sa a activat în cadrul secției Graz din fundația Pro Oriente, unde a fost președinte de onoare.

În 1997 i s-a acordat un doctorat onorific în Teologie ortodoxă la Sibiu. De asemenea, a fost mentorul semnării parteneriatului dintre facultățile teologice din Graz și Sibiu în același an, prima de acest fel între o facultate catolică și ortodoxă din întreaga lume. Câțiva ani mai târziu, la sfârșitul anului 2009, Philipp Harnoncourt a experimentat o perioadă de retragere la mănăstirea ortodoxă românească de la Sâmbăta de Sus (Transilvania). El a dorit „să experimenteze pentru sine ce fac Bisericile creștine una cu cealaltă atunci când exclud frații creștini din Bisericile surori să primească Euharistia”.

„Modelul Stirian” dezvoltat de Harnoncourt pentru evaluarea clădirilor și renovărilor bisericii este unic în Austria. În anul 2011, din inițiativa sa și a fraților săi, a debutat o acțiune de salvare și restaurare a capelei Sfântului Duh din Bruck an der Mur, care a fost profanată în 1794. Pentru angajamentul său extraordinar față de bijuteria arhitecturală gotică târzie, Philipp Harnoncourt a primit premiul Fântâniei de fier în aur cu diamant din orașul Bruck an der Mur. La 7 iunie 2020, în duminica Trinității, așa cum și-ar fi dorit Harnoncourt, finalizarea restaurării

capelei Sfântului Duh din Bruck an der Mur a fost sărbătorită cu o ceremonie aparte - la doar câteva zile după moartea sa și la o zi după înmormântarea sa în Grundlsee.

Harnoncourt a trecut în veșnicie pe 25 mai 2020 în Grundlsee, în sânul familiei sale. Philipp Harnoncourt a fost înmormântat apoi la cimitirul din Grundlsee, în mormântul lui Albrecht Graf von Meran, unchiul său cel mare, care a fost curator în Grundlsee, de la hirotonia sa în 1902, până la moartea sa în 1928.

Dintre lucrările teologice pe care le-a scris, reținem lucrarea alcătuită împreună cu Birgit Pölzl și Johannes Rauchberger: „ $1 + 1 + 1 = 1$ ”, care i-a și atras renumele de teologul pentru care $1+1+1=1$.

Amintirea sa va fi veșnică, nu doar în sânul Bisericii Romano-Catolice în cadrul căreia a activat, ci și în conștiința Bisericii Ortodoxe în general și a Bisericii Ortodoxe Române în mod special, al cărui prieten fidel a fost.

